

5. Кузьмінський А.І. Технологія і техніка шкільного уроку: Навч. посіб. / А.І. Кузьмінський, С.В. Омеляненко. – К. : Знання, 2010. – 335 с.
6. Курлянд З.Н. Теорія і методика професійної освіти: навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Т. Ю. Осипова, Р. С. Гурін, І. О. Бартенєва, І. М. Богданова; ред.: З. Н. Курлянд. – К.: Знання, 2012. – 390 с.
7. Кучер З. Форми самостійної роботи студентів за кредитно-модульної системи навчання / Зоя Кучер // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2007. – № 5–6. – С. 52–54.
8. Тхоржевський Д.О. Загальноосвітні завдання трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1996. – №1. – С. 2-3

Слюта А.Н.

АЛГОРИТМ ПРОФЕСИОНАЛЬНОЇ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ЕКОЛОГОВ В ПРОЦЕСЕ ПРОИЗВОДСТВЕННОЇ ПРАКТИКИ

В статтє освещается проблема подготовки высококвалифицированных специалистов-экологов в процессе прохождения производственной практики. Производственная практика рассматривается как обязательный компонент образовательно-профессиональной программы для получения квалификационного уровня имеет целью приобретение студентом профессиональных умений и навыков. Приводится алгоритм подготовки студентов-экологов в процессе производственной практики, для обеспечения формирования и развития профессиональных навыков. Сосредоточено внимание на составляющих алгоритма профессиональной подготовки будущих экологов в процессе производственной практики.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, производственная практика, студенты-экологи, самостоятельность, оценка, руководство.

Slyuta A.N.

ALGORITHM FOR TRAINING FUTURE ENVIRONMENTALISTS DURING PRODUCTION PRACTICE

The article highlights the issue of excellence - environmentalists during practical training. The manufacturing practice is regarded as a mandatory component of the educational - professional program for the qualification level is aimed at the acquisition of student professional skills. An algorithm for training students - environmentalists during manufacturing practices to ensure the formation and development of professional skills. The focused on the components of the algorithm training future environmentalists in the practice.

Key words: vocational training, manufacturing practice, student-environmentalists, independence, evaluation, leadership.

УДК 376. 36

Туренко Н.М.

РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ЛОГОПЕДІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

У статті представлено аналітичний огляд сучасного етапу розвитку логопедії. Акцентовано увагу на сучасних тенденціях теорії і практик у галузі логопедії, заснованих на інноваційних методах і технологіях, необхідних для корекції мовлення.

Ключові слова: логопедія, мовні порушення, інноваційні методи, корекційна робота.

Складні економічні умови, погіршення екологічної ситуації, техногенні переважання, неблагосприятливі умови праці жінок, недосконалість існуючої системи медичного і соціального забезпечення, високий рівень захворюваності батьків, погіршення якості продуктів харчування, зростання стресових ситуацій у повсякденному житті спричиняють збільшення кількості дітей з різними вадами, захворюваннями, які в своїй більшості мають мовну патологію.

Станом на 2003–2012 роки чисельність дитячого населення знизилася на 19,02%, водночас, загальна чисельність дітей-інвалідів щорічно збільшується на 0,5%. Чисельність дітей-інвалідів станом на початок року сягнула показника 167 059 осіб або 2,0% від усього дитячого населення країни [5, с. 2].

Державна політика щодо дітей з порушенням психофізичного розвитку спрямовується на надання їм рівних з іншими дітьми можливостей щодо реалізації їх прав, передбачених Конституцією України. Права дітей з порушеннями психофізичного розвитку закріплені в ряді законодавчих актів. Вживаються заходи щодо удосконалення мережі спеціальних освітніх і реабілітаційних установ. Активізувалася діяльність з формування системи інклюзивної освіти. Збільшується кількість дітей з особливими освітніми потребами, інтегрованих у загальноосвітні навчальні заклади.

Корекцією мовних недоліків у таких дітей займається логопедія. Ретельне вивчення і узагальнення сучасного досвіду корекційної роботи, інноваційних технологій, методів роботи з дітьми сприяє поширенню і вдосконаленню класичних, широко використовуваних.

Частково проблема дослідження розкрита у публікаціях Тищенко В. В., де викладені перспективи наукових досліджень у галузі логопедії та Філатової І. А., де висвітлюється походження сучасних понять існуючих в логопедії.

Мета статті – узагальнити та висвітлити досвід, здобутки сучасної логопедичної науки та практики.

Аналіз спеціальної педагогічної літератури свідчить про те, що зародження логопедії відбувалось у часи існування країн Стародавнього Сходу, коли тільки починали складатись певні уявлення про світ, явища, суспільство. Згодом логопедія почала розвиватись як теорія, виділялись основні напрямки у вивченні, попередженні та подоланні патології мовної діяльності. На попередньому етапі розвитку вивчалися тільки окремі клінічні випадки, збагачувався емпіричний матеріал з питань етіології, симптоматики, подолання патології мови і голосу. Як і будь-яка наука, логопедія не є застиглим феноменом і пройшовши свій історичний шлях, вона характеризується новим етапом розвитку теорії і практики. На сьогодні однією з важливих проблем логопедії є профілактика порушень голосу у осіб мовних професій, оскільки з кожним роком збільшується кількість фахівців, які мають достатньо високе навантаження на голосовий апарат. Відновленням та профілактикою голосових порушень за допомогою спеціальних педагогічних технік займається фонопедія, яка є розділом логопедії. Фонопедія базується на фізіології голосоутворення, на принципах дидактики і методологічних основах логопедії та тісно пов'язана з дисциплінами медико-біологічного циклу. Мета фонопедичних занять – прищепити і закріпити правильні голосодихальні навички і відновити порушений баланс між відділами голосового і дихального апарату, які беруть участь в голосоутворенні [3, с. 43]. Використання методів фонопедії у поєднанні з медикаментозним терапевтичним лікуванням, дає можливість швидко відновити втрачений голос.

Слід зазначити, що цьому питанню присвячуються щорічні конгреси Союзу європейських фоніатри (UEP), де обговорюються актуальні проблеми патології мови й голосу, пов'язані з професійною діяльністю людини. На одному з таких була затверджена класифікація професій відповідно до вимог, що висуваються до якості голосу.

На сьогодні проблема збереження, а особливо профілактика порушень голосу у осіб мовних професій є відкритою і потребує подальшого дослідження з боку фахівців.

Серед здобутків сучасності можна назвати існування інноваційних корекційних методів, таких як метод біологічного зворотнього зв'язку (БЗЗ), який використовується у роботі з дітьми різних категорій. Метод біологічного зворотнього зв'язку – сучасний високоефективний не медикаментозний метод, при якому пацієнтові за допомогою спеціальної апаратури надається інформація про функціонування його органів і систем, в звичайних умовах недоступна свідомому контролю [8, с. 1]. Спираючись на отримані дані, за допомогою апаратури БЗЗ і під керівництвом інструктора, пацієнт навчається змінювати роботу власного організму в необхідному напрямку. Прилад приймає сигнали частоти

сердечних скорочень і частоти дихання і передає їх в комп'ютер, де йде перетворення сигналів. Може бути рекомендовано застосування методу БЗЗ у дітей з наступними діагнозами: дислалія, дизартрія, функціональні порушення голосу, порушення темпу мовлення, заїкування, логоневрози, дисграфії та дислексії. Хоча цей метод був відомий вже більше, ніж півстоліття тому, виготовлення медичного обладнання з використанням його можливостей стало реальним тільки з розвитком електроніки та появою сучасних комп'ютерних технологій. Зокрема з'явилося медичне портативне обладнання БЗЗ. Практика використання методу показує, що після 12–15 сеансів у дітей значно поліпшуються фізіологічні показники: число дихальних рухів наближається до норми, ліквідується надлишкова психоемоційна і м'язова напруга. Спостерігається позитивна динаміка з боку мовного розвитку. Мова пацієнтів стає більш чіткою, плавною, вільною, знижується мовна невпевненість, страх мови.

Ще одним здобутком сучасності можна назвати використання міофункціональних тренерів. Практична робота з дітьми-логопатами показує, що найпоширинішим порушенням звуковимови у дітей дошкільного віку є міжзубний сигматизм, який проявляється у прокладанні язика між зубними рядами під час вимови звуків та ковтанні, яке часто супроводжується порушенням функції оральної мускулатури та зниженим тонусом кругового м'яза рота. У зв'язку з цим заслуговують на увагу розроблені Центром Міофункціональних досліджень спеціальні тренажери, які отримали назву міофункціональні тренери. Вони призначені для активного тренування оральної мускулатури і фізіологічного розташування язика в ротовій порожнині у дітей. Регулярне застосування тренерів дозволяє "навантажити" оральну мускулатуру дитини і сформувати у неї природне положення язика у спокої та при ковтанні, а також усунути міжзубний сигматизм.

Останнім часом лікарі-стоматологи та батьки звертають увагу на те, що тривале використання соски-пустушки уповільнює формування функції жування і вертикальне зростання альвеолярних відростків, сприяючи збереженню інфантильного (реверсивного) типу ковтання і пов'язаних з ним парафункцій м'язів приротової області. При інфантильному ковтанні язик дитини впирається в передні різці, що викликає їх протрузію і веде до формування відкритого прикусу. У зв'язку з цим, стоматологи та деякі логопеди рекомендують батькам поєднувати корекцію з використанням міофункціонального тренера в якості допоміжної терапії.

З великим успіхом сьогодні у дитячих садках як вихователі, так і логопеди в своїй роботі використовують різноманітні інноваційні технології. Інноваційними технологіями називають нові впроваджені в практику методи, прийоми, засоби, які мають підвищену ефективність у порівнянні з існуючими і є результатом інтелектуальної діяльності педагога. До нових технологій належать:

1. Арт-терапевтичні технології (музикотерапія, кінезіотерапія, казкотерапія, лялькотерапія, аромотерапія та ін.)
2. Сучасні технології пальцевого та логопедичного масажу (масаж камінням, мішечками з травами)
3. Сучасні технології сенсорного виховання.
4. Кріотерапія (використання в корекційному процесі ігор з льодом).
5. "Су-джок" терапія (масаж за допомогою різноманітних приладів).
6. Інформаційні технології (спеціальні мовні програми, відеоігри з корекційним навантаженням тощо).

Слід зазначити, що на сьогодні в теоретичній логопедії є недостатньо вивченою проблемою порушення процесів читання та письма у дітей. На це звертає увагу відомий науковець, доктор педагогічних наук, професор Р. І. Лалаєва. У своїй статті вона висловлює думку, що порушення читання і письма знаходяться не тільки в компетенції нейропсихології але і є актуальною проблемою логопедії. На її думку "...уровень знань об особенностях нарушенных общефункциональных механизмов письма и их соотношения с расстройством

специфических операций процесса письма еще недостаточен и требует более пристального изучения" [2, с.10].

Аналізуючи багаторівневий і багатоопераціональний характер процесу письма, а також особливості порушень цього процесу у дітей з дисграфією, науковець підкреслює, що механізми дисграфії можуть бути пов'язані: а) з несформованістю окремих операцій, найчастіше мовних операцій процесу письма, з їх недостатньою автоматизацією, б) порушенням суцесивно-симультанної інтеграції операцій процесу письма, в) з недостатньою сформованістю процесу інтеграції різних рівнів письмової мовленнєвої діяльності (мотиваційного, змістового, мовного, рівня моторної реалізації). Існуючі на сьогодні результати досліджень у цій галузі викликають необхідність перебудови системи корекції дисграфії у дітей. Зокрема, в процесі логопедичної роботи необхідно приділяти увагу не тільки формуванню навичок читання і письма, а й корекції порушень інтелектуальної діяльності, розвитку процесів аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, абстрагування, пам'яті, уваги які є когнітивної базою письмової мовної діяльності.

Отже, на основі аналізу літературних джерел, публікацій, дисертаційних досліджень ми прийшли до висновку, що на сучасному етапі розвитку логопедія як наука, має проблеми, які потребують більш детального та глибокого вивчення з боку профільних і суміжних фахівців. В практичну діяльність логопедів ввійшло багато нових методів та технологій, які урізноманітнюють та сприяють підвищенню якості корекційної роботи. Подальше дослідження можливе у площині порівняння сучасного розвитку логопедії на Україні та інших країн СНД.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вовк О. Н., Павлова Л. Н., Теречева М. Н., Черемных Н. И. Учебно- методическое пособие по применению логотерапевтического компьютерного комплекса для коррекции речи методом БОС. Издание НОУ "Институт биологической обратной связи", 2004.
2. Лалаева Р. И. Современные аспекты изучения проблемы нарушений письменной речи у детей / Р. И. Лалаева // Логопед. – 2010. – Пілотний випуск. – С. 4–10.
3. Михалевская И. А. Профилактика нарушений голоса у лиц речевых и вокальных профессий : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.03 / Михалевская Ирина Анатольевна. – М., 2005. – 193 с.
4. Нохрина А. Инновационные технологии в логопедической практике [Электронный ресурс]. – Режим доступа : URL : <http://www.maam.ru/detskijsad/inovacionye-tehnologi-v-logopedicheskoj-praktike.html>. – Название с экрана.
5. Проект Постанови про ухвалення Рекомендацій парламентських слухань на тему: "Освіта, охорона здоров'я та соціальне забезпечення дітей з порушеннями психофізичного розвитку: проблеми та шляхи їх вирішення" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=52803&pf35401=319162>. – Назва з екрана.
6. Сатыго Е. А. Миофункциональные аспекты речевых проблем у детей // Логопед. – 2010. – № 8. – С. 111–114.
7. Тищенко В. В. Стан та перспективи наукових досліджень у галузі логопедії в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.logopediya.com.ua/logopedam-praktikam/76-2011-05-09-13-17-11>. – Назва з екрана.
9. Яворская О. В. Метод биологически обратной связи в коррекционной работе логопеда с детьми с ОВЗ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : URL : <http://festival.1september.ru/articles/635281>. – Название с экрана.

Туренко Н.Н.

РАЗВИТИЕ ТЕОРИИ И ПРАКТИКИ ЛОГОПЕДИИ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

В статье представлен аналитический обзор современного этапа развития логопедии. Акцентируется внимание на современных тенденциях теорий и практик в области логопедии, основанных на инновационных методах и технологиях, которые необходимы для коррекции речи при различных формах ее нарушения.

Ключевые слова: логопедия, речевые нарушения, инновационные методы, коррекционная работа.

Turenko N.M.

NOWADAY DEVELOPMENTS OF LOGOPEDICS THEORY AND PRACTICALS

The publication presents analytical review of modern stage of development of speech therapy. Focuses on modern trends of theories and practices in the field of speech therapy, based on innovative techniques and technologies that are necessary for the correction of speech, the various forms of its violation. Specified contradictions, controversial and unresolved problems of modern speech therapy.

Key words: speech therapy, speech disturbances, innovative methods, remedial work.

УДК 378.091.21:629.7

Файнман І.Б.

РОЛЬ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО АВІАДИСПЕТЧЕРА

У статті розглянуто особливості професійної комунікації в авіаційній галузі та роль організації англomовної комунікації у підготовці майбутніх авіадиспетчерів. Підкреслено важливість забезпечення діалогічної взаємодії під час такого спілкування.

Ключові слова: спілкування, професійна комунікація, діалог, ведення радіообміну.

Професійна підготовка кожного фахівця визначається окремими вимогами ринку праці і властивостями самої професії. Цивільна ж авіація відноситься до галузі з особливими умовами реалізації виробничої діяльності, які визначають специфіку професійної підготовки майбутніх авіаційних спеціалістів. Однією з особливостей цієї професійної галузі є суворі вимоги до іншомовної підготовки авіафахівців та їх англomовної комунікативної компетенції на момент закінчення професійного навчання.

Вищі авіаційні навчальні заклади забезпечують опанування (досягнення) випускниками системи умінь та набуття відповідних компетенцій, які дозволять вирішувати типові завдання діяльності під час здійснення певних виробничих функцій. Згідно з освітньо-кваліфікаційною характеристикою, одним з типових завдань, що здійснюється в процесі технологічної виробничої функції та до виконання якої має бути готовий випускник-авіадиспетчер, є іншомовна професійна комунікація у формі ведення радіозв'язку з екіпажем повітряного судна, керуючись правилами ведення радіозв'язку і фразеології радіообміну та використовуючи відповідні радіозасоби. Неналежний рівень комунікативних навичок та ведення радіозв'язку англійською мовою складає великий відсоток причин аварійності на сучасному етапі, тому іншомовна підготовка до ведення радіообміну є зараз однією з пріоритетних складових професійної підготовки авіадиспетчерів, оскільки визначає надійність виконання польотів та безпечність авіаційного руху.

До розгляду питань англomовної комунікації майбутніх авіаторів, зокрема авіадиспетчерів, до ведення радіообміну звертались велика кількість науковців, які займаються розробками вимог до авіафахівців у Міжнародній організації цивільної авіації (W.Aiguo, H.Emery, A. Kukoves та ін.). Серед українських досліджень, пов'язаних з цією проблемою, можна виокремити дослідження Є.В.Кміти, Т.В.Тарнавської, В.В.Півень та ін.

Мета цієї статті – дослідити роль англomовної комунікації у професійній підготовці майбутнього авіадиспетчера.

Комунікацію в широкому розумінні тлумачать як вербальний процес створення, передачі та інтерпретації інформації. Хочемо підкреслити, що значення комунікації в соціалізації особистості взагалі важко недооцінити. Комунікація є універсальною умовою людського буття. По-перше, комунікація слугує каналом, по якому відбувається пізнання,